

Landskap: BlekingeUpptecknat av: Stel HamnelidHärad: NedelstadsAdress: Bot. 97 RonnebySocken: Ronneby stadBerättat av: Elin AbrahamssonUppteckningsår: 1936; inlämn. 1944Född år 1851 i

<u>Skervan</u>	<u>12</u>
<u>Fönsterskrik</u>	<u>3</u>
<u>Tiskasmåva</u>	<u>4</u>
<u>Hönsalyfte</u>	<u>5</u>
<u>Villappskott</u>	<u>6</u>

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 9423:1a

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Elie Abrahamson var under 32 år baderstea
vid Rönneby Brunn. Under många av dessa
år arbetade hon fr. kl. 7 på morgonen till kl. 8 på
kvällen med en timmas middagspast.

"Det fanns excellentis sjukdomar, som man inte
gick till Brunnarna (i orten oml. namn på Rönneby
Brunn), utan som betalats med andra medel. Det
var: "Vilapastot", "Skervan", "Fönsterskifte", "Eis-
kasniva" och "Hönslyfte".

"Skervan" var en besvärlig magsjukdom, som yttra-
de sig i svår diarré och kräkningar. "Födelse rann
rätt igårmen dom." En liten bror Ties Elie A. fick
denna sjukdom och barnens mor beklagade sig för
en gammal kvinna. Denne frågade då om icke
modern då hon bar på pojken blivit skrämd av
något eller slagit ihjäl något djur. Modern kom
då att tänka på att katten en dag kommit dragan-
de med en ornn i i stugan, "där de barfotade unge-
na kunde vettskrämda hopade upp på stolar
och soffor," medan modern med eldgaffeln jagade
de de stridande djuren. Katten flydde och ornen
petades fram under en soffa och hamnade på dörr-
tröskeln, där ett slag träffade den övers ryggen, var-
på den kastades ut.

Föräldrarna tillräddes av den kloka kvinnan
att tre morgnar vid nedan lägga den sjuka
ungen naken över tröskeln och ge honom ett

slag med eldgaffeln, så som modern hade gjort med ornar.

Elin K., som då var 5 el. 6 år, vaknade vid det första experimentet och sprang förtvivlad mot modern och Tjöt: "Slå inte över Johan!" Hon blev undanskuffad och fick så smärningarna klart för sig att det skedde av ren vålnening. "Pojken, som var alldeles utmattad av sjukdomen blev naturligtvis av behandlingen halvt ihjälshrand, men lyckade till efter vätning och ompypling och blev snart frisk."

Fönsterskräk. Om en moder innan barnet föddes sladdrade med en gravne queon ett äppet fönster, kunde det hända att barnet sedan fick en sjukdom som fäte ovanst. eseddrueliga manner.

Den bestod däri att barnet skrek i ett hörn och inte kunde tyngas. För att bota den lilla tillgreps man då s. k. kängning, queon ett fönster. Fadern skulle stå på ena sidan och modern på den andra och barnet skulle kastas tre gånger queon fönstret. Efter denna behandling skulle barnet bäddas ned och på dess bröst skulle man sätta ett fat med glöder från spisen.

En par småflickor, som sattes att vakta en liten pojke, som av en viss anledning ~~stämledning~~ inte ville tåga, bestoto sig för att försöka bota med lée, som de hört talas om. Det bar sig ~~eressert~~ inte bättre än att pojken slog huvudet mot fönsterporten och "skrek han föret så tjöt han sin som en olycka." 'Betta' säger nos sin "kande för under. 25 år sen i Rönneby."

Fiskasmyra: förekom ofta hos barn, man kunde också drabba äldre; yttrade sig på så sätt att ett segt slem ständigt rann ur näsan på den sjuke. Orsaken till barnets sjukdom ansågs vara att modern innan barnet föddes hade suttit på ett fiskbröd eller vid rämnings av fisk råkat få blodstänk från den i ansiktet; i senare fallet fick hon själv först sjukdomen. Som botemedel rekommenderades att en liten fisk skulle med nosen stötas mot den sjukas näsa eller att bränna fiskben och fjäll till aska och därmed bestycka den sjukas ansikte.

Hörsalyte bestod därtill att den sjuke fick anfall, då han på stela ben och med ryckningar i armarna dansade eller struttade runt - ibland så länge att han utmattad föll i golvet. Ett sådant fall botades i Romsby på 1870-talet av en klok kvinna. Sjuklingen var en yngling omkring 18 år. Hans mor tillrättades att i pojkestens närvaro naska en böna eller ännu bättre låta pojken göra det själv. Sedan skulle hon slå honom i ansiktet med bönan och låta den i dödsryckningarna krasa på honom. Fadern ville inte vara med om ett sådant behandlings sätt, men lät slutligen övertygas sig om dess ändamålsenlighet och programmet genomfördes efter kvinnans ordination. Ynglingen blev botad och var sedan fullt arbetsförmig till nära 70 års ålder. Anfallsen upprepades aldrig.

Villappskott el. Lappskott

var en intensiv värk, som kunde sätta sig
litet var som häst och kom flygandes på
en. Det onda skulle skjutas bort. Bössan
skulle laddas med korn samt något silver
hållt skrapat från något ärt föremål (arv-
silver) eller också fiskben som bränts till
aska. Skottet skulle lossas ut i luften ge-
nom den övre öppna halvan av dottern. Man
kunde få se villappan fara bort som en
stor rovfågel och med denna följde sjukdomen.